

لقاب ولی عصر در ادعیه، روایات و زیارات / ۲۷ لقب در متون اهل سنت

روایات اهل سنت بیشتر حضرت را با نام مهدی یاد می کنند و از القاب و ویژگی های دیگر حضرت کمتر یاد می شود اما در کتاب ها و منابع اهل سنت ۲۷ لقب آمده است.

روایات اهل سنت بیشتر حضرت را با نام مهدی یاد می کنند و از القاب و ویژگی های دیگر حضرت کمتر یاد می شود اما در کتاب ها و منابع اهل سنت ۲۷ لقب آمده است.

به گزارش خبرنگار مهر، متن زیر جلسه بیست و پنجم از سلسله مباحث مهدویت است که توسط حجت الاسلام سیدمحمدباقر علوی تهرانی ایراد شده است.

ما در جلسه گذشته در مورد لقب قائم؛ صحت کردیم. عرض کردیم که از باب مودت و از باب تعظیم شعائر احترام به حضرت ولی عصر لازم است و یکی از مصادیق احترام این است که هرگاه نام مبارک ایشان ذکر می شود این اسم را با عظمت ذکر کنیم. ایستادن و دست روی سر گذاشتن حرکتی است که حضرت رضا(ع) در زمانی که نام مبارک ایشان برده شد، این کار را انجام دادند، لذا این کار اختصاص به لقب قائم؛ ندارد، می تواند به تمامی اسامی ایشان باشد.

اما لقب قائم به چه معنایی است؟ قائم یعنی قیام کننده؛ اما دو مقصود دارد یکی اینکه زمین را پر از عدل و داد بکند یعنی رهبری انقلاب؛ معنای مشهور قائم هم همین است. حضرت جواد موقعیتی را برای آن قیام بیان می کنند.

امام جواد فرمودند: **إِنَّ الْإِمَامَ بَعْدِي إِبْنِي عَلِيٍّ أَمْرُهُ أَمْرِي وَ قَوْلُهُ قَوْلِي وَ طَاعَتُهُ طَاعَتِي وَ الْإِمَامُ بَعْدَهُ إِبْنُهُ الْحَسَنُ أَمْرُهُ أَمْرُ أَبِيهِ وَ قَوْلُهُ قَوْلُ أَبِيهِ وَ طَاعَتُهُ طَاعَةُ أَبِيهِ ثُمَّ سَكَتَ فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَمَنْ الْإِمَامُ بَعْدَ الْحَسَنِ فَبَكَى عَلَيْهِ السَّلَامُ بُكَاءً شَدِيداً ثُمَّ قَالَ إِنَّ مِنْ بَعْدِ الْحَسَنِ إِبْنَةَ الْقَائِمِ بِالْحَقِّ الْمُنْتَظَرِ فَقُلْتُ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ لِمَ سَمَّيْتَ الْقَائِمَ قَالَ لِأَنَّهُ يَقُومُ بَعْدَ مَوْتِ ذِكْرِهِ وَ إِرْتِدَادِ أَكْثَرِ الْقَائِلِينَ بِإِمَامَتِهِ فَقُلْتُ لَهُ وَ لِمَ سَمَّيْتَ الْمُنْتَظَرَ قَالَ لِأَنَّ لَهُ عَيْبَةً يَكْتُرُ أَيَّامَهَا وَ يَطُولُ أَمَدُهَا فَيَنْتَظَرُ خُرُوجَهُ الْمُخْلِصُونَ وَ يُنْكِرُهُ الْمُؤْتَابُونَ وَ يَسْتَهْزِئُ بِذِكْرِهِ الْجَاحِدُونَ وَ يَكْذِبُ فِيهَا الْوَقَائِدُونَ وَ يَهْلِكُ فِيهَا الْمُسْتَعْجِلُونَ وَ يَنْجُو فِيهَا الْمُسْلِمُونَ**؛

یعنی امام پس از من فرزندم علی است، دستور او دستور من و سخن او سخن من و طاعت او طاعت من است و امام پس از او فرزندش حسن است، دستور او دستور پدرش و سخن او سخن پدرش و طاعت او طاعت پدرش باشد، سپس سکوت کرد. گفتم: ای فرزند رسول خدا! امام پس از حسن کیست؟ او به شدت گریست و سپس فرمود: پس از حسن فرزندش قائم به حق است، امام منتظر است، گفتم: ای فرزند رسول خدا! چرا او را قائم می گویند؟ فرمود: زیرا او پس از آنکه یادش از بین برود و اکثر معتقدین به امامتش مرتد شوند قیام می کند، گفتم: چرا او را منتظر می گویند؟ فرمود: زیرا ایام غیبتش زیاد شود و مدتش طولانی گردد و مخلصان در انتظار قیامش باشند و شگاکان انکارش کنند، و منکران یادش را استهزاء کنند، و تعیین کنندگان وقت ظهورش دروغ گویند، و شتاب کنندگان در غیبت هلاک شوند، و تسلیم کنندگان در آن نجات یابند.

لذا کسانی که به آن حضرت اعتقاد دارند، ظهور آن حضرت را انکار می کنند. در حکمت های غیبت ما این روایت را بیان می کنیم که پرسیدند غیبت به چه دلیلی بوده است؟ امام باقر فرمودند: **تا غریبال شویید و باز غریبال شویید و باز غریبال شویید.**

لذا این روایت حکایت از این دارد که دوره آخرالزمان از نظر دینداری خیلی دوره سختی است. روایات هم می فرمایند ننگ داشتن دین از ننگ داشتن زغال گداخته بر روی دست سخت تر است.

ما بقیه القاب را اجمالاً بیان می کنیم چون نوعی از شناخت است. باید گفت تقریباً ۲۷ لقب برای امام زمان از متون اهل سنت وجود دارد. چرا من بر این موضوع تاکید دارم؟ بحث های برخی معاصرین اهل سنت بر این است که اصلاً چیزی به نام مهدی وجود ندارد و این اختراع شیعه است. کتاب های آنها القاب امام ما را بیان کرده است.

روایات اهل سنت بیشتر حضرت را با نام مهدی یاد می کنند و از القاب و ویژگی های دیگر حضرت کمتر یاد می شود و

لقب قائم ظاهراً در منابع ایشان کمتر دیده می شود اما در کتاب ها و منابع اهل سنت جستجو کردیم و این القاب ۲۷ گانه پیدا شده است.

من اول القاب را می گویم و بعد برخی از کتبی که این القاب در آن به کار رفته است.

مهدی هذه الامه؛ المهدی فی الارض؛ المهدی فی السماء؛
مهدی الخیر؛ مهدی عباده الله؛ آخر الائمة؛
مهدی بنی هاشم؛ خلیفه بنی هاشم؛ خلیفه بنی هاشم؛ ولی الله؛
الامیر؛ امیر الطائفة؛ امیر الناس؛ خیره الله فی خلقه؛
خیر امه محمد؛ خیر الناس؛ خیر اهل الارض؛
ذخیره الانبیاء؛ یعسوب الامه؛ الرجل الصالح؛ صالح من مضی العدل المبارک الزکی المنصور؛ الهاشمی؛
الاعز بالبيت؛ سفاح؛ این ۲۷ لقب در کتب اهل سنت است.

مناقب ابن مغزلی، علی ابن مکی هلالی روایتی در کتاب معجم الکبیر، کتاب مسند ابی یعلی جمع الجوامع، حذیفه ابن یمان در کتاب جامع البیان، کتاب نورالابصار، مجمع البحرین از ابوسعید خدری و... از جمله کتاب هایی است که به القاب امام زمان اشاره کرده است.

یکی از القاب امام، غریم است. غریم به معنای طلبکار و بدهکار هردو هست. این در زمان تقیه رمزی بین شیعه و وکلای امام بوده است. هرگاه با امام وجه مالی می خواستند پرداخت کنند می گفتند این مال مربوط به غریم (طلبکار) است. لذا این تقیه بوده است و در بحث های مالی این واژه به کار می رفته است. شیخ مفید می فرماید این لقب بیشتر در ارتباطات مالی شیعیان در طول غیبت صغری به کار برده می شده است.

محمد ابن صالح می گوید وقتی پدرم از دنیا رفت و امر به من رسید حواله هایی نزد پدرم بود که نشان می داد مربوط به اموال غریم است.

یکی از القاب حضرت، غلام است که زیاد در روایات آمده است. مراد از غلام به معنی جوان است و به این دلیل است که هرگاه ظهور می کنند به صورت یک جوان هستند.

یکی از القاب منتظر است. حضرت رضا به دعبل می فرماید: *إِلْمَامٌ بَعْدِي مُحَمَّدٌ ابْنِي وَ بَعْدَ مُحَمَّدٍ ابْنُهُ عَلِيُّ وَ بَعْدَ عَلِيٍّ ابْنُهُ الْحَسَنُ وَ بَعْدَ الْحَسَنِ ابْنُهُ الْحُجَّةُ الْقَائِمُ الْمُنْتَظَرُ فِي عَيْبَتِهِ الْمُطَاعُ فِي ظُهُورِهِ*؛ یعنی امام بعد از من فرزندان محمد، بعد از محمد فرزندش علی، پس از علی فرزندش حسن و بعد از او فرزندش حجت قائم است که در زمان غیبت، ظهورش را انتظار می کشند و وقتی ظاهر شد، همه تسلیم فرمان او هستند.

یکی از القاب امام منتقم است. در کتاب غیبت طوسی از رسول خدا آمده است: *وَعَزَّتِي وَ جَلَالِي إِيَّاهِ الْحُجَّةُ الْوَاجِبَةُ لِأَوْلِيَائِي وَ الْمُنْتَقَمُ مِنْ أَعْدَائِي*؛ یعنی او حجت اصلی من برای دوستدارانم و انتقام گیرنده از دشمنان من است.

لقب بعدی صاحب الزمان است. امام صادق می فرماید: *إِبْتُ الْغِيْبَةِ سَتَقَعُ بِالسَّادِسِ مِنْ وَلَدِي وَ هُوَ الثَّانِي عَشْرَ مِنَ الْأُمَّةِ الْهَدَاةِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - أَوْلَهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - وَ آخِرُهُمُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ بَقِيَّةُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَ صَاحِبُ الزَّمَانِ*؛ که حضرت را به صاحب الزمان خوانده اند.

یکی از القاب حضرت، مأمول است که معنی مایه امید دارد. امام حسین از امیرالمومنین سوال می کند که چه زمانی خدا زمین را از ظالمین پاک می کند؟ حضرت می فرماید: *ثُمَّ يَقُومُ الْقَائِمُ الْمَأْمُولُ وَ الْإِمَامُ الْمَجْهُولُ لَهُ الشَّرْفُ وَ الْفَضْلُ وَ هُوَ مِنْ وَلَدِكِ يَا حُسَيْنُ لَا إِبْنَ مِثْلِهِ*؛ یعنی قائم مأمول و امام مجهول قیام می کند، که برای او شرف و فضل است و او از فرزند توست ای حسین که فرزندی مثل او نیست.

صاحب الامر، طرید و شرید از دیگر القاب آن حضرت است. طرید یعنی رانده شده و شرید یعنی آواره. این به جهت زندگی امام در دوران غیبت کبری است نه اینکه ما تصور کنیم امام خرابه نشین باشد.

صاحب الدار، خلف الصالح، طاهر، سید، خاتم الاوصیاء، خاتم الائمه، از دیگر القاب است.

امام رضا ضمن حدیثی برخی از القاب آن حضرت را بیان می کنند و می فرمایند هرگاه خواستید برای او دعا کنید اینگونه دعا کنید «اللَّهُمَّ ادْفَعْ عَنِّي وَلِيَّكَ وَخَلِيفَتِكَ وَحُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ وَلِسَائِكَ الْمُعَيَّرِ عَنكَ التَّاطِقِ بِحِكْمَتِكَ...»

وارث المرسلین، حجه رب العالمین، المهدي امام المومنین آمده است. در زیارت آل یس هم این القاب آمده است «آل یس»، «داعی الله و ریانی آیاته»، «باب الله و دیان دینه»، «خلیفه الله و ناصر حقه»، «حجه الله و دلیل ارادته»، «وعدالله» و... که در زیارت آل یس آمده همه از القاب آن حضرت است.

روایتی هست که چند نام حمید، حامد، حمد، محمد و محمود را به نام های حضرت اضافه می کند و می گوید کنیه آن حضرت مانند ابالقاسم، اباجعفر، ابالصالح و تمام کنیه هایی که یازده امام گذشته داشته اند برای امام عصر هم هست.

۶۶ لقب است که در بین کتب ادعیه، روایات و زیارات از امام عصر به این القاب یاد شده است که بخشی از آنها را هم ذکر کردیم.